

انتظار معجزه نداشته باشیم

مجتبی شوریان
عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی

● با معرفی آقای دکتر اردکانیان به‌عنوان نامزد تصدی پست وزارت نیرو از سوی رئیس‌جمهور و سپس رای موافق مجلس شورای اسلامی به ایشان، موج گسترده‌ای از خوشحالی و رضایت از این انتخاب بین متخصصان، صاحب‌نظران و دانشگاهیان مرتبط با آب در سراسر کشور ایجاد شده است. مهم‌ترین دلایل این حمایت را می‌توان تخصص ایشان و آشنایی با مسائل و مشکلات آبی کشور و تبحر ایشان در برقراری مناسبات سیاسی و قانونی چه در داخل کشور و چه در سطح بین‌المللی دانست. آقای اردکانیان که در زمان وزارت گرینه ناکام قبلی معرفی‌شده به مجلس (مهندس بیطرف)، معاونت امور آب و آبفا وزارت نیرو را بر عهده داشتند، در حقیقت نقش اصلی بسیاری از تصمیمات و اقدامات انجام‌شده در امور آب کشور در آن زمان را بر عهده داشته و اکنون با مشاهده عواقب بعضا تلخ ناشی از آن تصمیمات که عموما بر توسعه سازه‌محور منابع آب تأکید داشت، به‌دورستی وظیفه اصلی وزارت نیرو را تغییر پارادایم مدیریت منابع آب کشور از مدیریت عرضه به مدیریت تقاضا اعلام کرده‌اند. مشکل اصلی وضعیت نامطلوب فعلی آب در ایران، مدیریت ناصحیح منابع آب سطحی و زیرزمینی در سال‌های متعددی گذشته بوده که عوامل جانبی دیگری نظیر خشک سالی و تغییر اقلیم به تشدید این وضعیت دامن زده است. احداث بی‌رویه سدهای مخزن‌ی روی رودخانه‌ها با ظرفیت مخازنی بیش از توان آب‌دهی رودخانه و حفر بی‌رویه چاه‌های برداشت آب از آبخوان‌ها وضعیت کثی و کیفی منابع آب در کشور را به شرایط بحرانی رسانده است. این تمرکز و تأکید بر مدیریت عرضه و توسعه منابع آب، در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ منجر به افزایش تقاضا در نقاط مختلف شده، به‌طوری‌که برای جبران کمبودها، راهکارهای انتقال بین‌حوضه‌ای و استفاده از منابع آب دریا‌های شمال و جنوب کشور نیز در دست بررسی و اجرا قرار گرفته است. در این بین، فشارها و چانه‌زنی‌های سیاسی نمایندگان مجلس از مناطق مختلف برای اخذ مجوز احداث سازه‌های توسعه منابع آب در حوزه انتخابی خود، بدون توجه به اثرات بلندمدت این طرح‌ها در کل حوضه آبریز و حساسیت کافی نداشتن وزارت نیرو و سازمان محیط زیست به عواقب این تصمیمات نیز در پیدایش شرایط حال حاضر بی‌تأثیر نبوده است. اکنون واضح است که راهکار اصلی حل مسائل و مشکلات آب کشور، تغییر زمینه بازی از مدیریت عرضه به مدیریت تقاضا و کاهش مصارف لحاظ‌گسیخته منابع آب در قالب مدیریت به‌هم پیوسته منابع آب در سطح حوضه‌های آبریز کشور است. بدیهی است که اصلاح وضعیت فعلی که ناشی از یک روند دوده‌های توسعه‌محور منابع آبی بوده، امری نیست که در کوتاه‌مدت و به‌راحتی محقق شود. این هدف که به‌دورستی در برنامه مطرح‌شده از سوی دکتر اردکانیان برای اداره وزارت نیرو نیز بیان شده، قطعا برای پیاده‌سازی با چالش‌های سیاسی و اجتماعی زیادی مواجه خواهد شد. انسداد چاه‌های برداشت غیرمجاز از آبخوان‌ها نیاز به قدرت اجرایی و بودجه اعتباری بیش از توان فعلی وزارت نیرو دارد که این موضوع قطعا پیاده‌سازی این راهکار را با مشکلاتی جدی مواجه خواهد کرد. راهکار مؤثر دیگر برای کاهش تقاضا، اصلاح وضعیت نابسامان الگوی کشت کشاورزی در مناطق مختلف کشور و همچنین افزایش راندمان مصرف آب در بخش کشاورزی در کنار جلوگیری از افزایش سطح زیر کشت است. قطعا رهاوری به الگوی کشت کم‌آبر و سازگار با وضعیت منابع آبی دشت‌ها و جلوه‌گیری از توسعه سطح زیرکشت، موضوعی است که پیاده‌سازی آن در وهله اول به همکاری همه‌جانبه وزارتخانه‌های نیرو و کشاورزی به‌عنوان ذی‌مخلان اصلی و سپس افزایش سطح آگاهی کشاورزان و پس از آن بودجه اعتباری کافی احتیاج داشته و امری نیست که در کوتاه‌مدت قابل تحقق باشد. بررسی جمیع این جهات، روشن می‌کند که پیاده‌سازی برنامه بیان‌شده برای وزارت نیرو قطعا با چالش‌ها، موانع و سختی‌های بسیاری مواجه خواهد شد. در کنار این عوامل بیرونی صریح، باید به لزوم تغییر نگرش مدیریتی ناکارآمد بدنه میانی وزارت‌های نیرو و جهاد کشاورزی به‌ویژه در سطوح شرکت‌های آب منطقه‌ای و جهاد کشاورزی استان‌ها که مجرای اصلی پیاده‌سازی سیاست‌های کلان آب و کشاورزی هستند، به‌عنوان یک مانع با اینرسی بالا در برابر تغییرات اصلاحی یادشده اشاره کرد. بر این اساس باید نگران سطح توقعات ایجادشده در پی انتخاب آقای اردکانیان به‌عنوان وزیر نیرو و خوشحالی ناشی از این انتخاب، گو اینکه مشکلات عدیده آب کشور قرار است با دست‌ان یک نفر و یک‌شبه حل شوند، بود تا خدای نکرده منجر به ناامیدی و سرخوردگی در آینده بر اثر موانع و مشکلات پیش‌روی تحقق اهداف فوق نشود. رساندن کشتی توفان‌زده مدیریت آب کشور به ساحل آرامش و عبور آن از شرایط سخت فعلی، امری زمان‌بر است که نیاز به برنامه‌ریزی هفدهم همراه با صبر و حوصله فراوان برای به‌ثمرنشتن برنامه‌های در نظر گرفته‌شده در دهه پیش‌رو دارد. البته بدیهی است این موج حمایت و رضایت پدیدآمده بین متخصصان و صاحب‌نظران آب، از این حسن انتخاب خود می‌تواند به‌عنوان یک عامل کمک‌کننده مؤثر به منظور بررسی و تبیین راهکارهای عملی پیاده‌سازی برنامه‌های در نظر گرفته‌شده برای اصلاح وضعیت منابع آب کشور به کار گرفته شود.

ارمغان جوادنیا؛ براساس گزارش وزارت امور اقتصاد و دارایی، هرساله به منظور پاسخ‌گویی به نیاز مسکن متقاضیان باید یک‌میلیون و ۵۰۰ هزار واحد مسکونی ساخته شود. این در حالی است که هم‌اکنون ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار بنای مستهلک در کشور وجود دارد که در مجموع می‌توان گفت در ۱۰ سال آینده، ۱۵ میلیون واحد مسکونی جدید باید در کشور ساخته شود. حال با درنظرگرفتن برنامه‌های پنجم و ششم توسعه کشور ۲۰ درصد از میزان موردنیاز واحد مسکونی باید با استفاده از فناوری‌های نوین صنعتی احداث شود. به عبارت دیگر سه میلیون واحد مسکونی باید به صورت صنعتی ساخته شود.

اما نیاز کشور به مسکن در حالی است که در سال‌های گذشته نه‌تنها آن‌طور که باید و شاید به نیازهای مسکنی متقاضیان پاسخ داده نشد بلکه صنعتی‌سازی مسکن نیز به حاشیه رفت. در حالی که مسکن یکی از شاخصه‌های مهم توسعه است و باید بیش از گذشته از روش صنعتی‌سازی بهره برد. چراکه صنعتی‌سازی ساختمان از عوامل مهم در افزایش تولید و ایجاد تعادل میان عرضه و تقاضا در بازار است که نقش بسزایی در کاهش قیمت مسکن در کشور خواهد داشت. کارشناسان بخش مسکن نیز هرچند معتقدند صنعتی‌سازی مسکن از اهمیت زیادی برخوردار است اما تأکید دارند کارایی روش صنعتی‌سازی مسکن با سیستم فعلی محدود باقی مانده است. این کارشناسان، زمین، تعداد بلوک‌ها و ساختمان‌ها در مقیاس بزرگ را اولین شرط برای توسعه صنعتی‌سازی مسکن ذکر می‌کنند و می‌گویند: برای توسعه صنعتی‌سازی مسکن باید نحوه مقررات شهرسازی تغییر کند و زمینه ورود بخش خصوصی به شهرک‌های جدید فراهم شود.

سریع، ارزان، باکیفیت

وزارت اقتصاد در این گزارش تنها راه‌حل افزایش تولید مسکن در کشور را ارتقای سرعت ساخت‌وساز و افزایش کیفیت ساختمان‌ها اعلام کرده و توضیح داده این روش کاهش هزینه ساخت‌وساز را نیز به دنبال دارد. در واکاوی دلایل آن نیز اشاره کرده که صنعتی‌سازی شرایط رقابت و امکان ورود به بازارهای بین‌المللی و رسیدن به مثلث سریع، ارزان و باکیفیت را ممکن می‌کند و اجزای سازنده آن از کیفیت بالاتری برخوردار است. انتخاب مصالح دقیق و پرت مصالح ساختمانی در آن کم است. علاوه بر این نیروی انسانی کمتری لازم دارد و عمر بنای واحدهای مسکونی در این روش بالاست. در حالی که در شیوه‌های سنتی که هنوز در بخش بزرگی از پروژه‌های ساختمانی کشور بهره‌گیری می‌شود، مبتنی بر عملیات بنایی و کارگری و ساخت اجزای ساختمانی در محل کارگاه است که باعث طولانی‌بودن پروژه‌ها، صرفه پایین اقتصادی، پرت زیاد مصالح و کیفیت پایین محصولات می‌شود. وزارت اقتصاد همچنین در این گزارش از حجم یک‌درصدی ساخت‌وسازهای صنعتی در کشور خبر داده و فقدان مدیریت صحیح در صنعت ساخت‌وساز را علت اصلی آن برشمرده است. همچنین تأکید کرده که نیاز کشور به زیربنای ساختمانی، حدود ۴۵ میلیون مترمربع در سال است، در حالی که با بخش دولتی و خصوصی، سالانه فقط حدود ۱۷ میلیون

در ۱۲ ماهه منتهی به شهریور نسبت به دوره مشابه سال پیش

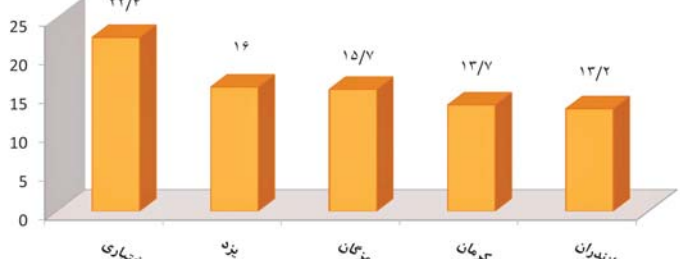
اجاره‌بهای مسکن ۸/۱ درصد افزایش یافت

شرق: اجاره‌بهای مسکن در یک سال منتهی به شهریور ۹۶ نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ۸/۱ درصد رشد یافته است. تورم اجاره مسکن نسبت به سه‌ماهه قبل، معادل ۱/۷ درصد و نسبت به سه‌ماهه مشابه سال پیش، ۷/۴ درصد افزایش یافته است. همچنین متوسط شاخص بهای اجاره مسکن در شش ماه نخست سال جاری، نسبت به دوره مشابه سال پیش، ۷/۵ درصد افزایش را نشان می‌دهد. به گزارش بانک مرکزی، شاخص اجاره‌بهای مسکن در سه‌ماهه دوم سال ۱۳۹۶ نسبت به سه‌ماهه پیش، در تمام استان‌های کشور افزایش یافت. بیشترین میزان افزایش متعلق به استان ایلام معادل ۲۰/۸ درصد بود و استان مازندران ۲/۳ درصد و استان‌های مرکزی و سیستان و بلوچستان هریک با ۲/۱ درصد افزایش، در رده‌های بعدی قرار گرفتند. کمترین میزان افزایش مربوط به استان کرمانشاه معادل ۰/۸ درصد بود و استان‌های بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد هریک با ۱/۱ درصد، در رده بعدی قرار گرفتند. ضمناً شاخص مزبور در استان تهران معادل دو درصد افزایش یافت.

شاخص بهای اجاره مسکن در شهرهای بزرگ

شاخص بهای اجاره مسکن در شهرهای بزرگ

شاخص بهای اجاره مسکن در استان‌های مختلف کشور (درصد)

حجم یک‌درصدی ساخت‌وسازهای صنعتی در کشور

۱۵ میلیون مسکن نیاز داریم

تسهیلات پرداختی به انبوه‌سازان توسط بانک مسکن به ازای هر واحد مسکونی			
تسهیلات به استان‌ها و شهرها	سنتی‌سازی	صنعتی‌سازی	تکنولوژی‌های نوین
تهران و ۶ کلان‌شهر	۱۰۰	۱۳۰	۱۵۰
مراکز استان و شهرهای بزرگ	۹۰	۱۱۰	۱۳۰
سایر شهرها	۷۰	۹۰	۱۰۰
مناطق شهری کمتر توسعه‌یافته	۵۰	۷۰	۷۰

مترمربع بنا می‌توان احداث کرد و در واقع برآورده‌کردن نیاز به ساختمان‌های مسکونی آموزشی، بهداشتی، خدماتی و صنعتی تنها از طریق بهره‌گیری از روش‌های صنعتی تولید ساختمان به‌ویژه پیش‌سازی و انبوه‌سازی مسکن میسر است.

تسهیلات بانکی برای توسعه صنعتی‌سازی

یکی از حمایت‌هایی که می‌تواند موجب رونق صنعتی‌سازی در کشور شود و تولیدکنندگان را به سمت خدماتی و صنعتی تنها از طریق بهره‌گیری از روش‌های صنعتی تولید ساختمان به‌ویژه پیش‌سازی و انبوه‌سازی مسکن میسر است. در همین حال، بانک مسکن نیز تسهیلاتی را برای انواع ساخت‌وساز در نظر گرفته که در این میان تسهیلات پرداختی به روش صنعتی‌سازی بیشتر از سنتی‌سازی است. بر این اساس، در تهران و شش کلان‌شهر دیگر مانند کرج، تبریز، مشهد، اهواز، شیراز و اصفهان برای ساخت‌وسازهای سنتی به ازای هر واحد مسکونی صد میلیون تومان وام ساخت به ساندزه پرداخت می‌شود. در حالی که برای روش صنعتی، سقف تسهیلات معادل ۱۳۰ میلیون تومان است. در مرکز استان و شهرهای بزرگ (شهرهای با جمعیت بیش از ۲۰۰ هزار نفر) و سایر مناطق آزاد کشور نیز وام بدون سپرده برای سنتی‌سازی با سقف ۹۰ میلیون تومان، برای پروژه‌های صنعتی‌سازی ۱۱۰ میلیون تومان و برای استفاده از تکنولوژی‌های نوین نیز وام ۱۳۰ میلیون تومانی است. در سایر شهرها برای سنتی‌سازی وام بدون سپرده ۷۰ میلیون تومان و برای پروژه‌های صنعتی‌سازی وام ۹۰ میلیون تومانی پرداخت می‌شود. در مناطق شهری کمتر توسعه‌یافته برای پروژه‌های صنعتی‌سازی وام ۵۰ میلیون تومانی به ازای هر واحد مسکونی و در مناطق کمتر توسعه‌یافته وام ۷۰ میلیون تومانی پرداخت می‌شود.

شرط صنعتی‌سازی در کشور

«کارایی روش صنعتی‌سازی مسکن با سیستمی که اکنون برای ساخت‌وساز شهری داریم، محدود باقی مانده و اگر شرایط به همین گونه باشد، همچنان محدود

سلطان محمدی، این توضیح را هم می‌دهد که دولت باید اجازه دهد بخش خصوصی مناطق مشخصی را تعریف کند و امکانات لازم را در اختیار این بخش قرار دهد. او در بخش دیگری از صحبت‌هایش با تأکید بر اینکه هم‌اکنون حدود یک‌درصد و حتی کمتر از آن ساخت‌وسازهای ما به روش صنعتی‌سازی است، می‌گوید: با پیروزی انقلاب زمین‌ها با قطعات کوچک در اختیار خانوارها قرار می‌گرفت؛ بنابراین در این بخش آن‌طور که باید و شاید نتوانستیم موفق عمل کنیم. البته در بخش‌هایی از مسکن مهر این اتفاق افتاد. اما در ساختمان‌سازی آن هم به وسیله بخش خصوصی، خیلی محدود بود. در تعاونی‌ها هم این کار به‌صورت خیلی کم انجام شد اما مقیاس آن طوری نبود که از تکنولوژی نوین استفاده شود. دسترسی به سرمایه‌گذاری خارجی هم وجود نداشت تا تجربیات منتقل شود. جواد خوانساری، عضو هیئت‌مدیره انجمن شرکت‌های ساختمانی نیز در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: ساختمان‌سازی به روش صنعتی ضمن اینکه می‌تواند موجب استحکام و کیفیت ساختمان شود، قیمت‌ها را نیز کاهش می‌دهد اما به شرط اینکه مجموعه‌هایی باشند که به‌صورت صنعتی فعالیت کنند؛ چراکه صنعتی‌سازی به تعداد کم و محدود صرفه اقتصادی ندارد و همانند مسکن‌های مهری می‌شود که در گذشته ساخته شد و به‌دلیل ارزان‌بودن کیفیت آن از دست رفت اما در شهرک‌های پردیس و برند که به روش صنعتی ساخته شد، هم کیفیت بالا بود و هم از سازندگان ترک بهره گرفته شد. او با بیان اینکه فقط حدود پنج تا شش درصد ساخت‌وسازهای ما صنعتی است، اضافه می‌کند: علت این است که ما از پیمانکاران حمایت نکردیم. درحالی‌که برای توسعه صنعتی‌سازی در کشور باید ابزار صنعتی برای پیمانکاران فراهم شود تا بتوانند فعالیت کنند. این گروه باید به‌طور مستمر فعالیت کنند؛ در غیراین‌صورت کار پیش نمی‌رود و همانند کارخانه‌ای می‌شود که محصول تولید می‌کند اما اگر این کارخانه دو سال تولید نکند، می‌خواهد و از بین می‌رود. بنابراین دولت باید شرایطی فراهم کند تا کارخانه متوقف نشود. خوانساری درباره تسهیلات اعطایی نیز این توضیح را می‌دهد که پرداخت وام برای توسعه صنعتی‌سازی خوب است اما چندان اشکال دارد که مهم‌ترین آن زمان پرداخت، تصمیم‌گیری طولانی و مبالغ کم است؛ درحالی‌که اگر به‌موقع و درست پرداخت شود، به‌مراتب تأثیرگذارش را بیشتر خواهد بود.

باقی خواهد ماند». مهدی سلطان محمدی، کارشناس مسکن با این توضیح به «شرق» می‌گوید: اولین شرط برای صنعتی‌سازی مسکن این است که در مقیاس بزرگ انجام شود و هم زمین و هم تعداد بلوک‌ها و ساختمان‌ها در مقیاس بزرگ و قابل‌قبول باشد. این در حالی است که عمده ساخت‌وسازها در روستاها و شهرها به وسیله خانوارها انجام می‌شود و بخش خصوصی دسترسی به زمین بزرگ ندارند. به گفته این کارشناس مسکن، لازمه صنعتی‌شدن مسکن داشتن توسعه‌گرهایی است که دسترسی به زمین بزرگ داشته باشند. در ابتدای انقلاب مالکیت زمین‌های بایر بالای هزار متر در اختیار دولت قرار گرفت و بخش خصوصی از آن بهره‌ای نبرد. بنابراین با این شرایط صنعتی‌سازی مسکن امکان‌پذیر نیست؛ مگر اینکه نگرش‌های جدیدی ایجاد شود. شهرک‌های جدید در کشور تعریف شده اما به بخش خصوصی اجازه ورود به آن داده نشده. بنابراین باید نحوه مقررات شهرسازی تغییر کند و ورود بخش خصوصی به این شهرک‌ها فراهم شود. این درحالی است که هم‌اکنون اجازه ساخت‌وساز بالای ۱۰ طبقه داده نمی‌شود؛ مگر اینکه شرایط خاص باشد.

جلوی واردات محموله بزرگ برنج آلوده به کشور گرفته شد

● چندی پیش با واردات برنج‌هایی که مشکوک به آلودگی بودند برخورد شد و به آنها اجازه واردات داده نشد. عضو کمیسیون بهداشت مجلس گفت: مجلس به طور جدی بر عملکرد دستگاه‌های مسئول نظارت دارد و در صورت مشاهده هرگونه تخلف و کوتاهی با آنها برخورد می‌کند، چنان‌که چندی پیش با واردات برنج‌هایی که مشکوک به آلودگی بودند برخورد شد و به آنها اجازه واردات داده نشد. به‌روز بنیادی در گفت‌وگو با تسنیم درباره وضعیت سلامت برنج‌های وارداتی به کشور اظهار کرد: برای واردات برنج به کشور قوانین سخت‌گیرانه‌ای مطابق با استانداردهای جهانی و بعضاً سخت‌گیرانه‌تر تعیین شده و دستگاه‌های مسئول مجادانه مراقب اجرای این مقررات هستند. وی افزود: تمامی برنج‌هایی که از مبادی رسمی کشور وارد می‌شوند از سوی سازمان استاندارد و سازمان غذا و دارو نمونه‌گیری و بررسی می‌شوند و امکان واردات برنج غیرکیفی و آلوده به کشور از مبادی رسمی وجود ندارد. نماینده مردم کاشمر در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه نظارت بر سلامت برنج‌های وارداتی از کشور مبدأ و از زمین‌های کشاورزی آنها شروع می‌شود و در صورت مشاهده هرگونه مشکل اجازه واردات به آنها داده نمی‌شود، ادامه داد: آنچه مسلم است بخشی از نیاز کشور به برنج باید از مسیر واردات تأمین شود و از این‌رو بهتر است شرایطی فراهم شود تا واردکنندگان رسمی و قانونی بتوانند نیاز کشور را تأمین کنند و در غیراین‌صورت آنچه به صورت غیرقانونی و قاچاق وارد شود ممکن است برنج بی‌کیفیت و آلوده باشد. بنیادی با اشاره به اینکه درباره تأیید سلامت و کیفیت برنج باید اجازه دهیم تا دستگاه‌های مسئول اظهارنظر کنند، تأکید کرد: اظهارات غیرکارشناسی می‌تواند به امنیت روانی مصرف‌کننده و همچنین آرامش و ثبات بازار آسیب زده و زمینه را برای فعالیت‌های غیرقانونی آماده کند. وی در پایان گفت: مجلس شورای اسلامی به طور جدی بر عملکرد دستگاه‌های مسئول نظارت دارد و در صورت مشاهده هرگونه تخلف و کوتاهی با آنها برخورد می‌کند، چنان‌که چندی پیش با واردات برنج‌هایی که مشکوک به آلودگی بودند برخورد شد و به آنها اجازه واردات داده نشد. بنا بر این گزارش، چندی پیش برخی از نمایندگان مجلس در ارتباط با واردات صد هزار تن برنج مشکوک به آلودگی (بیش از اندازه‌بودن میزان آرسنیک موجود در برنج) از مجاری غیرقانونی هشدار داده بودند.

با آب بلیت قطار بخرید!

کارت به کارت، خرید بسته‌های اینترنت، خرید شارژ، پرداخت قبض‌های خدماتی نیکوکاری، خرید بیمه، خرید بلیت قطار، خدمات خودرو و...

app.733.ir